

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja oes. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krono.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Vabilo. — Razglas glede knjigovodskega tečaja. — Razglas glede jajca za valjenje. — Razglas glede potovalna predavanja. — Subvencijski merjasci. — Razglas glede oddaje podpor za planinska gospodarstva. — Par zanimivih števil. — Kmetovavec, spoznaj in obdeluj pravilno svojo zemljo! — O važnosti molzenja. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko. — Tržna poročila. — Zadržga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Zborovanja podružnic in krajskih društev. — Oznanila.

Št. 3721.

C. kr. kmetijska družba za Štajersko.

Vabilo na 85. občni zbor c. kr. kmetijske družbe za Štajersko

ki se vrši dne 23. in 24. marca 1908 v
stanovski hiši (Landhaus) v Gradcu.

Začetek dne 23. marca ob štirih popoldne.

Dnevni red za 23. marec 1908:

1. Otvoritev zborovanja po predsedniku.
2. Naznanitev zastopnikov tujih korporacij.
3. Naznanitev odposlancev podružnic.
4. Volitev dveh overovateljev.
5. Predlogi revizijskega odbora glede
  - a) proračuna za leto 1908.;
  - b) računskega zaključka za leto 1907.;
  - c) upravnega poročila za leto 1907.
6. Volitev revizijskega odseka za prihodnje leto.
7. Predlogi osrednjega odbora in podružnic.

Dnevni rad za 24. marec 1908:

1. Volitev novega osrednjega odbora.
2. Nadaljevanje razprav o predlogih podružnic.
3. Prisodba nagrad in odlikovanj društvenikom, ki so si stekli posebne zasluge za kmetijstvo.

§ 25., točka 7., odstavek 2., družbinih pravil določuje, da se morajo staviti predlogi za odlikovanja, kakor sploh vsi predlogi, o katerih se naj razpravlja na občnem zboru, najpozneje štiri tedne pred zborovanjem, ker bi se sicer na iste oziralo šele na prihodnjem drugem občnem zboru. Vse stavljene predloge je treba obširno utemeljevati.

Pri nasvetih za odlikovanja se mora strogo ozirati na določbe § 44. družbinih pravil.

V Gradcu, dne 17. decembra 1907.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko:

Predsednik:

Generalni tajnik:

Grof Edmund Attems l. r. Franc Juvan l. r.

Razglas.

Od 13. do vključno 16. aprila 1908 se bo vršil na štajerski deželni poljedelski šoli v Grottenhofu pri Gradcu knjigovodski tečaj za kmetске posestnike.

Tečaj je omejen na 12 slušateljev; štajerski deželni odbor je dal več štipendij po 25 K.

Udeleženci dobijo prosto stanovanje v zavodu. Za ceno hrano se bo poskrbelo.

Pouk se začne vsaki dan ob 8. uri zjutraj.

Prošnjiki za štipendije naj vpošljejo svoje prošnje do 1. aprila t. l. podpisanimu ravnateljstvu; oni, ki ne rabijo štipendij, naj nam pošljejo prijave do istega roka.

Obisk tega tečaja bi dal gospodom učiteljem priliko, da bi lahko potem v tistih krajih pomagali uvesti domače, kmečko knjigovodstvo.

Deželna poljedelska šola Grottenhof (pošta Wetzelsdorf pri Gradcu) je oddaljena 20 minut od končne postaje Wetzelsdorf električne cestne železnice.

Ravnateljstvo štajerske deželne poljedelske šole v Grottenhofu pri Gradcu.

Razglas.

Jajca za valjenje.

Vsled sklepa osrednjega odbora v seji dne 17. decembra 1907 se bodo tudi letos oddajala članom kmetijske družbe pogojno brezplačno jajca za valjenje od domačih čistoplemenskih staroštajerskih in sulmodolskih kokoši. Prošnje se nam naj potom podružnic pošljejo najpozneje do 1. aprila t. l.

V Gradcu, 12. februarja 1908.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas.

Logarska potovalna predavanja.

Ker je v pretečenem letu le par naših podružnic skrbelo za predavanja o gozdarstvu, a ker je pouk o gozdarstvu za naše gozde prevažen, opozarjamo naše podružnice, naj se pobrigajo za taka predavanja. Štajersko gozdarsko društvo v Gradcu izpolni drage volje take prošnje

in pošlje predavatelja. Prošnje naj se pošljejo naravnost na društvo v Gradcu, Brockmannngasse Nr. 72.

V Gradcu, 12. februarja 1908.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Subvencijski merjasci.

V kolikor dovoljujejo sredstva, lahko dobe naši p. n. člani subvencijske merjasci le tedaj, če vpošljejo potom podružničnih načelstev natanko (kakor račune) izpolnjene reverze z aro 30 K najpozneje do 15. marca.

Navadno se v enem kraju lahko nastavi samo en merjasec; v izjemnih slučajih, če se jih rabi več, mora načelstvo podružnice to dokazati.

V Gradcu, 15. februarja 1908.

Od osrednjega odbora
c. kr. štajerske kmetijske družbe.

Razglas

glede oddaje podpor za planinska gospodarstva.

Z ozirom na visoko vrednost umnega planinarstva so bodo razdelile tudi v tem letu zopet podpore za izboljšanje planinskih pašnikov. One imajo namen, vzbujati v štajerskih planinskih gospodarjih veselje do boljšega obdelovanja in negovanja planinskih pašnikov, zlasti pa javno odlikovati tiste planinarje, ki izvršijo take izboljšave in jih bodriti k nadaljnemu vsakoletnemu izboljševanju pašnikov in k vzdrževanju do sedaj že izvršenih del.

Te podpore razdeli na predlog planinskega odseka osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe takim gospodarjem, ki imajo na Štajerskem planinske pašnike in so jih že izboljšali v zadnjih dveh letih ali pa jih nameravajo še le tekom tega leta. Ozir se bode jemal v naslednjem redu in sicer na:

1. posestnike planinskih pašnikov živinorejskih zadrug;
2. posestnike skupnih planinskih pašnikov;
3. posestnike občinskih planinskih pašnikov;
4. posestnike planinskih pašnikov, do katerih ima več opravičencev služnostno pravico;

5. posestnike planinskih pašnikov, do katerih ima le jeden opravičenec služnostno pravico;

6. posestnike zasebnih planinskih pašnikov;

7. posestnike planinskih pašnikov, ki jih imajo le v najemu.

(Od teh, zlasti od 5—7, imajo zopet oni prednost, ki so udje c. kr. kmetijske družbe za Štajersko.)

Kot subvencije vredne se poznajujejo sledeče zboljšave planinskih pašnikov:

1. zavarovanje planinskih pašnikov zoper razne elementarne nezgode, kakor zoper škodo po plazovih, po hudournikih, nadalje proti usadom, zoper zasipanje pašnikov s kamenjem i. t. d., z zazidanjem, varstvenimi zidovi, odvajanjem vode, s pogozdovanjem in zaporami proti drsa-jočemu kamenju i. t. d.

2. Zboljšanje planinskih pašnikov:

a) z odstranjenjem sipine, gramoza in debelejšega kamenja in z napravo odstavkov (Terrasse) na planinskem pašniku;

b) z odstranjenjem grmovja, ki škoduje pašniku in ovira rast trave. (To se naj zgodi seveda samo na takih mestih, ki so pripravna za pašo, ne da bi bila za živino nevarna. Tako delo se torej naj opusti na strmini, kjer se bo zemlja prej ali slej usedla);

c) z osuševanjem vseh premokrih mest, katera pa so pripravna za rast trave;

d) z namakanjem na pripravnih krajih.

3. Naprave za racijonelno dobavo krme in pridelovanje krmil na planini:

a) z napravo novih s plotom obdanih planinskih pašnikov tam, kjer še istih do sedaj ni bilo;

b) s spremembo pregnojenega površja v prave planinske pašnike s preoranjem ali prekopavanjem, kultiviranjem in nasejanjem primernih travnih mešanic za planinske pašnike;

c) z umno uporabo umetnih gnojil, zlasti na planinskih travnikih, toda le pod pogojem, da se tudi drugače racijonelno ravna z gnojem.

4. Zboljšanjem planinskogospodarskih naprav za obrat:

a) s stavbo novih, primernih in v vsakem oziru dobrih koč, hlevov in shramb za krmila na pripravnih prostorih in zboljšanje že postavljenih ravnokar navedenih poslopij;

b) z napravo novih in zboljšanjem že obstoječih vozni in tovornih potov, nadalje potov, po katerih se goni živina in konečno potov, po katerih se vozi ali nosi gnoj;

c) z napravo studencev, korit, v katerih se živina napaja, vodovodov, shramb za vodo, jam za strešno vodo i. t. d.;

d) z napravo zidov iz kamenja, nasipov iz zemlje, bodeče žice in živih plotov namesto lesenega plota.

5. Zboljšanje v mlekerskem obratu: s stavbo novih in zboljšanjem že postavljenih mlekerskih naprav za izdelovanje surovega masla in sira.

6. Zboljšanje v oskrbovanju in upravi planinske zemlje:

a) z upeljavo umne menjave pašnikov in s stavbo novih na ta način potrebnih naprav (hlevov, plotov med pašniki, studencev i. t. d.);

b) z razdeljenjem premij planinarskim vzornim obratom, ki imajo določene in izvršene planinske rede.

Prosivci za te subvencije morajo vlagati svoje nekolekovane prošnje potom tiste podružnice c. kr. kmetijske družbe, v okolišju koje leži planinski pašnik prosivca, do najpozneje 15. aprila 1908 na osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe v Gradcu. Pri tem je treba tudi predložiti „vprašalne pole“, katere se morajo vestno izpolniti. Na prošnje, ki se vložijo pozneje, se bode jemal le izjemoma ozir.

Visokost podpore znaša načelno — v kolikor dosežajo sredstva, ki so nam na razpolago — navadno k večjemu tretjino uporabljenih stroškov za izboljšanje planinarskega gospodarstva, oziroma tretjino stroškov, ki se bodo še izdali.

Zboljšave, ki so vredne nagrad, pa letos ne bodo dobile vsled pomanjkanja sredstev nobene subvencije, se lahko predznajujejo za prihodnje leto.

Podpora se prizna na podlagi prošnje, ogleda predlaganih izboljšav in poročila o ogledu in preskušanju izvršenih izboljšav. Podpore dobijo le posestniki planin, ki so primerno in dobro izvršili naznanjena dela; te planine pa morajo biti tudi glede vsega ostalega obrata dobro oskrbovane.

Pri zadružnih planinskih pašnikih je podpora nadalje tudi odvisna od tega, ali se je sestavil in se drži primeren planinski red.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko.

Predsednik: gref Edmund Attems, l. r.
Generalni tajnik: Franc Juvan, l. r.

Par zanimivih števil.

Že pred leti je izšel v našem listu članek pod naslovom „Žalostna statistika“, ki je govoril o številu in obsegu kmetijskih posestev na Štajerskem v letih 1903 in 1904. Pisatelj je posnel svoje zanimive podatke zvečine iz neke uradne statistike, ki jo je izdal „Statistični deželni urad“ kot 16. zvezek „Statističnih poročil za Štajersko“.

Pred kratkim je imenovani urad izdal nadaljevanje te statistike, ki je izšla kot dodatek k 16. zvezku. Sedaj lahko dobimo, ker imamo zbrano gradivo iz treh let, popoln pregled čez celo vprašanje, ki je narodnogospodarsko in agrarnopolitično tako zelo važno.

Škoda je, da manjkajo podatki za leta 1903. in 1904. pri nekaterih sodnijskih okrajih. Tudi v letu 1905. se zdi, da nekateri davčni uradi niso vpslali tvarine, kakor bi bilo želeti, vsaj iz predgovora se lahko posname, da je moral deželni statistični urad z ozirom na druga dela in da cela zadeva ne bi preveč zastarela, prej zaključiti obdelovanje gradiva, kakor so prišli podatki od vseh davčnih uradov. Zato manjkajo podatki glede prisilnih dražb iz okrajev Neumarkt, Arvež, Feldbach, Friedberg, Celje in Maribor in glede prodaje kmetijskih posestev v nekmetske roke podatki iz sodnih okrajev Marjino Celje, Arvež, Frohnleiten, Celje, Maribor in Slovenji Gradec. Ti podatki pa so se obravnavali potem v dodatku, tako da so sedaj zbrana točna števila vseh enakih slučajev iz cele štajerske kronovine.

Na koncu je še statistika prodaj kmetijskih posestev osebam nekmetskega stanu v občini Veitseh (sodnijski okraj Kindberg), kjer se je vršilo poizvedovanje nalašč, kar je povzročil nek članek v nekem listu.

Prvi oddelek poročila statističnega deželnega urada podaje v številkah verno sliko vseh prisilnih dražb logarskih in kmetijskih posestev v letu 1905. Navedeno ni samo število posestev in njihova velikost, ampak tudi stan kupca, vzrok prisilne dražbe, visokost vknjiženih dolgov, kupnina in cenilna vrednost. (Dalje sledi.)

Kmetovavec, spoznaj in obdeluj pravilno svojo zemljo.

Izviren dopis.

II.

Rastlina in nje sestavine.

Vsakdo zna, da ima rastlina korenino, steblo, listje, cvet, in plod. S korenino, stebлом in listjem se rastlina hrani; cvet in plod ji pa služita v pomnožitev. Rastline imajo korenine, ki se zelo močno razvijajo v zemlji, kjer je dosti živeža, torej v dobri zemlji iste segajo tudi v globočino. Kmetovavec se pritožuje čez slab pridelek, ko noče globokega obdelovanja in oranja, kakoršno je razvoju rastline, nje koremini v zemlji primerno, ko je oral komaj 12 cm globoko. Zato ima namesto žita, grah, kokolj, repigo, stoklas, v koruzi travo namesto koruze, nevedeč da, če bi vsaj 25—30 cm globoke brazde oral, bi plevel in travo v par letih popolnoma zatrl, oralno plast izboljšal, in tako na enem samem oralu zemlje dobiček dosegel, katerega pri slabem in plitvem oranji na treh oralih zdaj ne doseže. Da nam svetloba, toplota, vlaga pomagajo, je znano, suša pa in preveliko deževje nam ne škoduje, če orjemo zelo globoko.

Kar so ljudem in živalim želodec in pljuča, to je rastlini perje; služi njoj za dihanje in napravljanje organskih snovi, hlapi pa tudi vodo, tako n. pr. eno samo veliko drevo do 100 l na dan. Rastlina sama pa obstoji tudi iz vode in suhe tvarine; vode je v rastlini do 90%, v semenu le 10%. Oves n. pr. potrebuje 360 delov, detelja 410 delov vode za 1 kg suhe tvarine. Če na enem oralu pridelamo 6000 kg suhe tvarine v ovsu, potem potrebujemo 2,160.000 kg vode; ali kde mu je vzeti. Pri nas pade približno 1.20 m na visoko dežja, snega, toče i. t. d. kot voda v celem letu. Na oral torej pade 6,720.000 l, od teh se nekaj izhlapi, nekaj v globočino pogrezne, in le nekaj ostane rastlinam v porabo. Dež od tistih mesecev, v katerih rastlina ravno raste, pa ne zadostuje. Treba je toraj zemljo globoko orati, delati praho, okapati, rahljati, humozno zemljo poglobiti. To nam priča zelje na rigolanem svetu s svojo bujno rastjo, ker ima dovolj mokrote in redilnih snovi v navidez mrtvi zemlji.

Toda kmetič se navadno odreže, da žita, trave i. t. d., nočejo rasti in roditi kakor so prej, ker je baje podnebje bolj hladno postalo, toda mi vemo da se turšica še 400—500 m visoko nad morjem prideluje, ozimno žito 500—1000 m, jaro žito, oves, krompir, repa 1000 do 1500 m, pašniki in gozdi 1500—2000 m,

prilicavo igličasto drevje in še paša 2000—2200 m, a le od 2500 m visoko so tla poraščena le z mahom in lišajem in potem z mrtvim kamenjem in večnim snegom.

Mesto Celje leži 232 m, a Maribor 297 m visoko nad morjem, kako vendar to da pri nas sadeži ne uspevajo? Zato ne uspevajo, ker smo mi preučeni, da bi se dali od koga učiti boljše in umno gospodarstvo, ampak tiramo raje starokopitnost in škodo.

Da nam rastline prav ne rodijo ter rastejo, je krivo tudi to, ker nočemo semena očistiti po debelosti na sortirnih strojih, katerega ima vsaka večja podružnica, ki deli semen v tri dele, smeti in plevel v dva dela, torej veliko bolje dela kakor navadni trijer. Debelejša semena imajo več rezervnih snovi, torej je tudi lepša rast kakor od drobnih, prav po pregovoru, kakšno semen, takšen pridelek.

Ako zažgemo 1000 g to je 1 kg sena, ostane nam le 51½ g pepela, vseh drugih 948½ g izgine v zrak. Od teh 51½ g je 4.1 g fosforove kisline, ki jo poznamo na žvepljenkah; kadar jo užgemo se razvije bel dim, fosforova kislina; 2.4 g žveplene kisline, poznamo jo kot hudičevo olje, ki vse razjeda; 13.9 g kremenove kisline, poznana kot pesek; 2.5 g klor; 13.2 g kalijevega okisa, ki v lugu kot glavna snov močno razjeda pri pranju; 2.3 g natrijevega okisa, poznan v sodi in Glauberjevi soli; 8.6 g kalcijevega okisa, kot apno, ki vsak pozna; 3.3 g magnezijevega okisa, ki je apnu zelo podoben; 1.2 g železnega okisa, ki ga poznamo kot rja. V zgorljivem delu ali „dimu“ je ogljikova kislina, ki nastaja pri gnitju, dihanju, vrenju mošta, ki je rastlinam zelo potrebna, pa tudi škodljiva ljudem in živalim, ako bi je bilo v zraku več kakor 3 l na 10.000 l zraka, ker bi se v njej zadušili. Pričajo nam to globoke kleti, v katerih vre mošt i. t. d., v katere moramo prej luč spustiti, kakor pa s svojim nosom pokukati. Kisik, ki je tudi v ogljikovi kislini, je za dihanje neobhodno potreben, treba ga je 2000 l na 10.000 l zraka in povspešuje gorenje. Dušica je v zraku štiri petine in ni za dihanje, v njem samem bi se zadušili. Amonijak čutimo kot smrad, posebno v konjskem hlevu. On obstoji iz dušica in vodenca. Vodenec je plin, ki gori, in če gori, nastane iz njega voda. Ogljik in kislec dobivajo rastline iz zraka, vodenec in še tudi kislec iz vode, dušec iz zraka le nekatere, vse drugo pa iz zemlje.

Ako le ena od teh snovi manjka, ne bo rastlina rastla, pač pa hiral, in če hočemo več pridelkov od zemlje, moramo njoj od teh toliko dati, kolikor treba. Ni zadosti, si stare čase samo želeti, lastnosti rastlin in zemlje pa ne poznati, niti od njih slišati hoteti. Da, dragi moj čitatelj, kaj neda, to so imena, katere do sedaj še malokateri kmet pozna.

Z gnojem moremo zemlji nadomeščati le štiri rastlinske redilne snovi, namreč: dušik, kalij, fosforovo kislino in kalcij, katerih večinoma v zemlji primanjkuje, katerih pa se tudi vsled zanikarnosti, malomarnosti ali brezbržnosti že pod živino v hlevu, pri izvozu na gnojišče, na gnojišču samem, pri nakapanju, raz-

tepanju, času oranja, iz gnojnice, človeškega blata, perutninskega in drugega gnoja premnogo razgubi, mi pa vozimo prazno listje in slamo na polje in s tem le mučimo sebe in živino, teremo voze brez pravega haska. Na podlagi lastnih poskusov hočem dokazati, kako zelo se lahko pridelek brez posebnih stroškov zviša, če le znamo gnoj in gnojnico skrbneje nabirati, (gnojnico v cementni jami), in polje skrbneje obdelovati.

Na to obrnimo večjo pozornost in polja bodo več in boljše rodila, kmetski stan pa na boljšem stal, z jadicovanjem in obupavanjem ne bodemo ničesar dosegli, ampak le vstrajno, umno delo nas vodi k izboljšanju. (Nadaljevanje sledi.)

O važnosti molzenja.

Jedno najvažnejših, a v isti meri tudi najtežavnejših opravil pri gospodarstvu je brez dvoma molzenje. A ravno to delo se navadno zanemarja ali pa velja kot nekaj ponižujočega. Marsikdo se sramuje iti v kravji hlev. Za konje dobi lahko kmalu vsak gospodar hlapca, a ne tako v goveji hlev, tam je lahko zadovoljen, če dobi sploh kakega človeka. Da je temu tako, tega pa si je večinoma kmet sam kriv. Če se že sam več ne more naučiti molzti, naj vsaj poskrbi, da se bojo njegove hčere in sini* naučili. Saj vendar ni nikaka sramota, če se uči kdo molzti in če potem tudi zna. V tej stvari nam dajejo Švicarji, Predarelcji, Algajci najlepši vzgled. Tukaj sme molzti le oni, kateremu največ zaupajo. Največji in najbogatejši kmet opravlja to delo dan za dnem sam in pomagati mu sme le najboljši hlapec; zato pa dajejo tam krave tudi več mleka. Krma in pleme samo ne da dosti mleka, mnogo opravi pri tem tudi, če se krave pravilno izmolzejo.

Tamošnji ljudje, ki so po večini navezani na živinorejo, vedo prav dobro, da pokvari slab molzec tudi najboljše krave v najkrajšem času; krava, ki se je enkrat pokvarila, pa se težko zopet popravi. Če pridemo v goveji hlev, lahko takoj opazimo, ali ima gospodar dobrega ali slabega molzca.

Da dobimo mnogo in dobrega mleka, je marsikaj potrebno; najprej se morajo krave pač pravilno in zadostno krmiti. En del krme rabijo za vzdrževanje svojega telesa; še le od drugega dela, ki jim pri tem preostane, lahko dajo kako korist. Krmiti se mora vedno ob istem času, ne enkrat pozno in drugokrat zgodaj. Če dobiva krava mnogo slame in mnogo slabe, kisle krme, ne more dajati mnogo mleka.

V hlevu mora biti dober zrak. Ni prav nobena potrata, če se hlev prezrača. Mleko se dela iz krvi; če kri ni dobra, tudi mleko ne more biti. Dobra kri pa nastane v pljučah le tedaj, če pride v pljuča dober zrak; torej je gotovo naša korist, če damo kravam dobrega zraka. Nadalje je potrebna snaga. Snažna mora biti krma, kajti iz nesnage ne more krava odebeleti in tudi ne dajati mleka. Tudi živad mora biti snažna, kajti le potem lahko daje dobro mleko, ker se zdravo

* V moji domovini velja — žalibog! — za možkega kot nekaj sramotnega, če bi ga kdo zalezal pri molži. Opomba prest.

počiti. Snažen pa mora biti tudi molzec, kajti če pri sebi ne gleda na snago, ne gleda tudi pri živini in pri svojem opravilu. Pri mlekarstvu pa je snaga prva zahteva. Nesnažno mleko se ne drži tako dolgo in tudi ne da tako dobrega sira in surovega masla ko snažno.

Najvažnejše opravilo pa je molzenje. Dober molzec mora pred vsem natančno poznati svoje orodje, to je vime. Vime je kakor goba, obstoji iz neštevilnih, drobnih votlin, v katerih se dela mleko. Nad vsakim seskom je večja votlina, v kateri se mleko med dnevom nabira. Od te votline vodi majhna cev do konca seska. Z molzenjem so mora mleko iztisniti skozi te male cevi. A tudi med molzenjem nastaja mleko in sicer tem več, čim boljše se molze. Če se pravilno molze, se na ta način od krave lahko dobi mnogo več mleka, na kar pa se ljudje navadno ne ozirajo. Jako važna je tudi kakovost mleka. Prvo mleko je namreč zelo suho, daje torej zelo malo masla, zadnje mleko pa je zelo mastno. Razloček lahko znaša do 10%. Liter zadnjega mleka ima torej do 10krat več maščobe kakor liter prvega. Drugače povedano: Od zadnjega mleka rabimo za ½ kg surovega masla le 4—5 l mleka, dočim rabimo od prvega mleka 70—80 l za ½ kg surovega masla. Najlepše nam pokaže ta razloček račun: V hlevu stoji šest krav, pri katerih bi se ob vsakem molzenju še lahko dobilo s pravilnim ravnanjem pol litra mleka. To da na dan 1 l ali v letu 365 l. Pri 10% maščobe bi dalo teh 365 litrov 35 kg surovega masla; to je svota, s katero je v današnjem času lahko zadovoljen vsak kmet, posebno, ker je zaslužena na tako lahek način.

Hans Albrecht.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 11. februarja 1908. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: predsednik ekselencia Edmund grof Attems, oba podpredsednika Henrik vitez pl. Plesing in Ivan Thunhart, zastopnik visoke c. kr. namestnije c. kr. dvorni svetnik vitez pl. Hammer-Purgstall, 14 članov O.O., kot izvedenec ravnatelj deželne šole za planšarstvo dr. Pavel Schuppli in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Predsednik konstatira sklepčnost, otvori sejo in presrečno pozdravi vse navzoče. Naznani, da so opravičili svojo odsotnost gg. člani O.O. Jožef Holzer, Jožef Kappel, Jožef Lenko, ekselencia dr. Janez grof Meran in Edmund Schmid. Zapisnik 711. seje O.O. z dne 14. januarja kroži v vpogled. Nato preide predsednik na dnevni red.

Poročilo in predlog odseka za vdeležbo pri graškem jesenskem sejmu leta 1908. s prireditvijo razstave živine.

Poročevavec član O.O. gosp. Dehne poroča o seji odseka, ki se je vršila 10. februarja in predlaga:

1. Načelno se sklone prirediti ob priliki prihodnjega graškega jesenskega sejma razstavo živine, če bo stvar gmotno

omogočena z izdatnimi podporami od strani odseka za graški jesenski sejem, države in dežele.

2. Ožjemu odseku se naroči, naj začne kmalu s posvetovanji, naj izdelava kmalu natančen proračun in naj potem poroča širjemu odseku in O.O.

3. Letos se bo razstavila živina iz Srednje Štajerske; gospodu deželnemu potovalnemu učitelju Martinu Jelovškemu se naroči, naj takoj začne izbirati živino za razstavo. Se sprejme.

Izjava visokemu deželnemu odboru o osnutku postave, glede odkupa na podlagi cesarskega patenta z dne 5. julija 1853, drž. zak. št. 130, reguliranih logarskih in planšarskih pravic. Poroča izvedenec gospod dr. Pavel Schuppli.

Ta poroča, da je planšarska sekcija osnutek postave, ki ga je dobil O.O. od deželnega odbora, natanko preštudirala in se o njem v par sejah posvetovala. Prišla je do sklepa, da bo predloženi osnutek v marsičem predelala in mu dala tudi drugi naslov, namreč: Postava, glede nove regulacije s cesarskim patentom z dne 5. julija 1853, drž. zak. št. 130, reguliranih pašnih in logarskih pravic, ki so s temi v zvezi. Odkup se torej ne bo sprejel v ta osnutek kot pravilo, ampak kot izjema; narobe pa se bo nova regulacija, ki jo predlaga osnutek deželnega odbora kot izjemo, sprejela kot pravilo. S tem je cela postava temeljito spremenjena. Potrebna je bila ta korenita sprememba zaradi posebnih razmer, ki vladajo na Štajerskem. Servitutne planše in pašne se najdejo na Štajerskem v velikem številu. Če pa se vprašamo, s čim je kmetu bolj ustrezno, ali z odkupom teh predpravil v denarju ali pa da dobi trajno pravico do dotičnega zemljišča, potem odločitev pač ni lahka. Na vsak način je z narodnogospodarskega stališča primernejše, če se ohrani trajna pravica do zemljišča, ki so sposobna za pašo, ohranitev predpravil, za druga pa odkup. Taka ureditev bi ustregla obema deloma: posestniku in onemu, ki ima kako predpravico, ker

1. bi se potem povečal gozd in bi s tem postala nevarnost, da se zemlja preplavi in odnese rodna prst, manjša in ker bi se zvišalo, če bi bilo več lesa, premoženje;

2. če bi se na zemljiščih vedno paslo, bi se zemljišča izboljšala, njihova vrednost bi se povečala in v isti meri bi se lahko povečalo število glav živine;

3. če bi se na ta način na novo reguliralo, bi državen in deželni denar prišel bolj med ljudstvo, kar se danes godi le v mali meri.

Poročilo in predlog planšarskega odseka.

Poročevavec izvedenec gosp. dr. Pavel Schuppli poroča o seji odseka, ki se je vršila 25. januarja 1908 in o sklepih. Predloge, ki jih je stavila družba pri c. kr. poljedelskem ministrstvu glede podpor za planše v skupnem znesku 8720 K, odobri. Sklene se, priklopiti se pogojem, ki jih stavi ministrstvo, ker se krijejo zvečine z onimi, ki jih je ob svojem času stavil v odseku profesor Thalmayer in ki jih je osrednji odbor sprejel, namreč:

1. manj, a večje izboljšave;

2. strokoven načrt naj izdelava kak planšarski nadzornik;

3. izplača se naj podpora še le tedaj, če je dotični nadzornik izboljšave pregledal;

4. obveznost, da se bo izboljšana pašna trajno ohranila v izboljšanem stanju.

Nadalje priporoča poročevavec, naj sprejme začasno planšarsko nadzorništvo profesor dr. Thalmayer, dela planšarskega sveta pa planšarska sekcija. Razglas o podelitvi planšarskih podpor naj se priobči v prihodnji številki družbinega lista. Prošnje, ki bodo prišle na O.O., naj ta odda profesorju dr. Thalmayerju, če bo visoki deželni odbor dovolil, da sprejme on ta posel. Za to se naj prosi.

Predlogi, ki jih je stavil gospod izvedenec, se sprejmejo in predsednik mu izrazi svojo zahvalo za njegov trud.

Sklepanje o ustanovitvi novih podružnic, ki se predlagajo. Poroča član O.O. gospod Neuper.

a) V Šmarji pri Jelšah. Poročevavec naznani izjave podružnic, ki so tam blizu, obširno utemelji primernost nove podružnice in predlaga.

Ustanovitev nove podružnice c. kr. kmetijske družbe za Štajersko v Šmarji pri Jelšah z okrožjem: občine trg in okolica Šmarje pri Jelšah, št. Vid' pri Grobelnem in Sv. Stefan se dovoli.

b) V Mestinju (okraj Šmarje pri Jelšah), oziroma pri Sv. Petru na Medvedovem selu (okraj Šmarje pri Jelšah). Poročevavec razloži vse razloge za in proti, ter stavi sledeči predlog: O.O. naj dovoli ustanovitev podružnice c. kr. kmetijske družbe za občine Žusem, Lemberg, Sv. Peter na Medvedovem selu, Sv. Hema, Zibika, Nezbiše, Žusem, Tinsko, Roginska Gorca s sedežem v Mestinju (občina Žusem). Se sprejme.

c) Dornava (okraj Ptuj). Dasi se ni zoper ustanovitev ugovarjalo od nobene strani, vendar se naj dovoljenje ne dá iz tega vzroka, ker ni nobenega seznamka kmetov, ki bi radi pristopili in torej ni nobenega dokaza, da bi podružnica uspevala. Poročevavec stavi torej sledeči predlog:

Občinskemu predstojništvu v Dornavi se naroči, naj skliče zborovanje posestnikov iz občin Dornava, Mezgovec, Verovec, Pacinje in Velovlek. Naj se jim razloži pomen nove podružnice in naj se možje s podpisom zavežejo, da bodo pristopili novi podružnici. Če se oglasi dovoljno število mož, najmanj 50—60, katerim pa bi se moralo izrecno povedati, da morajo plačati za družbo vsako leto 2 K, potem se naj podeli dovoljenje. Se sprejme.

d) Sv. Tomaž (okraj Ormož) in Mala Nedelja (okraj Ljutomer). Z ozirom na izjave, ki so došle od sosednjih podružnic in ker ne prosikak komite, ampak posameznik za ustanovitev in se torej ne vé nič, koliko članov bo imela podružnica, predlaga poročevavec:

1. Gospod Škerlec se naj pozove, da naj skliče v zadevi osnovanja podružnice posebno zborovanje; če se oglasi pri tem zborovanju za pristop večje število mož, vsaj 50—60, potem se lahko podružnica osnuje. Se sprejme.

2. Gospod Mursa se pozove, da naj skliče v zadevi osnovanja podružnice posebno zborovanje; če se prijavi pri tem

zborovanju za pristop večje število mož, vsaj 50—60, potem se lahko podružnica osnuje. Se sprejme.

e) Na Planini (okraj Sevnica), oziroma mogoče v Dobjem (okraj Kozje). Poroča član O.O. gospod dr. Leuschner. Z ozirom na to, da je Planina mnogo večja in v ugodnejši legi ko Dobje, ki je mal kraj in nima niti pošte, ker je na Planini v krajih okoli nje večja ugodnost za osnutek podružnice in ker pozdravljajo sosednje podružnice ustanovitev, predlaga poročevavec, naj se dovoli podružnica na Planini; predlagavcem iz Dobjega pa se naj nasvetuje, da se pridružijo podružnici na Planini. Se sprejme.

f) Zadreckem dolu (okraj Gornji-grad). Poroča isti. Ker sosednja podružnica Sv. Mišel nad Mozirjem ne ugovarja proti ustanovitvi, ampak jo celo priporoča in ker v gornjegrajskem okraju razen imenovane podružnice ni nobene druge, predlaga poročevavec, naj se ustanovitev dovoli. Se sprejme.

Avstrijsko državno logarsko društvo na Dunaju prosi, da se priklopi družba njegovi resoluciji glede ustanovitve sekcije za logarska dela (tudi zazidavo hudournikov) v c. kr. poljedelskem ministrstvu. Poroča član O.O. eksclenca gospod dr. graf Meran.

Ker se mora poročevavec udeleževati delegacijskih sej, prečita glavni tajnik njegovo poročilo. To priporoča, naj se družba pridruži omenjeni resoluciji in izraža upanje, da bo tudi štajersko logarsko društvo kot kompetentna korporacija v tej stvari vprašano za svet. Predlaga, da se družba akciji v smislu resolucije državnega logarskega društva drage volje priklopi in da o celi stvari obvesti tudi štajersko logarsko društvo. Predlog se sprejme.

Hmeljarsko društvo v Žalcu prosi, da se predloži visokemu c. kr. poljedelskemu ministrstvu prošnja glede:

a) določitve hmeljarskega svetovavca za alpske dežele s sedežem na Dunaju;

b) ustanovitve gospodarske zimske šole v Žalcu s posebnim ozirom na hmeljarstvo;

c) poskusnega hmeljskega nasada z belgijskimi Aloster-sadikami.

Poročevavec član O.O. gosp. Sutter obžaluje, da ni društvo razen točke c) prav nič utemeljilo in podprlo svojih predlogov, kar mu zelo otežuje poročanje in predlaganje. Glede predloga, naj se določi hmeljarski svetovavec za alpske dežele z sedežem na Dunaju ali v Gradcu, zastopa stališče, da bi se ustanovitev takega urada morala samo z veseljem pozdraviti, če bi se našla za to mesto primerna moč, ki bi hmeljarjem lahko svetovala pri pridelovanju in prodaji hmelja. Zato predlaga:

Visokemu c. kr. poljedelskemu ministrstvu se priporoča, da nastavi začasno na državne stroške hmeljarskega svetovavca z istimi dolžnostmi, ki jih imajo ti svetovavci na Češkem, za Štajersko, mogoče tudi za Gornje Avstrijsko, s sedežem v Gradcu. Se sprejme.

Glede ustanovitve hmeljarske šole zastopa poročevavec mnenje, da bi bila

ustanovitev take šole velikega pomena za povzdigo hmeljarstva. Zato predlaga: Priporoča se dovolitev primerne podpore iz državnih sredstev za ustanovitev zimske hmeljarske šole v Žalcu. Se sprejme.

Glede tretjega predloga meni poročevavec, da se zanj nikakor ne more ogreti ker je Alostera manj vredna vrsta hmelja, ki ima zaradi tega na svetovnem trgu tudi manjšo ceno, ki bo pa zaradi carinskih razmer še padla. Danes je edino priporočljivo, če se sadijo dobre in finejše vrste. Na razstavi v Nürnbergu je prišel Alostera na 9. ali predzadnje mesto, neposredno pred ruskim hmeljem; cena mu je bila povprečno 40—80 frankov za 50 kg. Zato ne more priporočati tega predloga in predlaga naj se odkloni. Se sprejme.

Avstrijska centrala za varovanje gospodarskih in logarskih koristi na Dunaju prosi za poročilo glede spremembe postave o zemljiških davkih, ki se je predlagala na 84. občnem zboru. Poroča član O.O. gospod Czeicke.

Ta poroča o razgovoru, ki se je o tej stvari vršil v agrarno političnem odseku družbe in priporoča odsekov predlog, ki predlaga, naj se poveri gospodom odposlancem O.O. v gospodarski centrali, da zastopajo v tej stvari stališče O.O.

Avstrijska centrala na Dunaju poroča glede protesta zoper akcijo trgovskih in obrtnih komor in nižjeavstrijskih obrtnih društev, glede znižanja carine za rastlinsko olje. Poroča gospod podpredsednik Thunhart.

Ta utemeljuje in priporoča sledeči predlog: O.O. naj prosi v dobro utemeljeni vlogi visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo, naj se ohrani carina 40 K za meterski stot onega drevesnega olja, iz katerega se prideluje rastlinska mast, glede olja iz kokosovih orehov, iz katerih se prideluje jedilna mast, pa se naj pridruži predlogu centrale, ki zahteva carino 35 K za meterski stot. Se sprejme.

Armin Arbeiter v Feldhofu prosi, naj se njegovo vzrejalništvo za perutnino proglasi kot plemenska postaja c. kr. kmetijske družbe za Štajersko. Poroča član O.O. gospod baron Ecker.

Poročevavec govori obširno o posebnih zaslugah gospoda upravitelja Armina Arbeiterja za povzdigo domače štajerske perutninarje in za zopetno upeljavo štajerske kokoši, pozdravlja njegov namen in predlaga: Vzrejalništvo gospoda Armina Arbeiterja, ki jih rabi O.O. sedaj že leta in leta, se naj proglasijo oficijelno kot plemenska postaja c. kr. štajerske kmetijske družbe. Se sprejme.

Nadalje priporoča poročevavec prošnjo gospodarskega društva v Razvinah, naj se mu podeli podpora 1500 K za perutninarsko postajo omenjenega društva. Se sprejme.

Poročilo o živinskih ogledovanjih v letu 1907. Poroča glavni tajnik.

Iz njegovega poročila posnemamo sledeče: Skupno se je v letu 1907. priredilo 16 ogledovanj živine. Prignalo se je 557 bikov, 1328 krav, 448 brejih telic in

637 glav mlade živine. Od teh se jih je premiralo: 335 bikov, 529 krav, 225 brejih telic in 310 glav mlade živine. Za teh 1399 glav se je razdelilo premij v skupnem znesku 37.280 K in sicer 12.010 K iz državnih, 7390 K deželnih, 11.545 K okrajnih, 2205 K občinskih, 3685 K privatnih, 325 K podružničnih in 120 K družbinih sredstev. Po pasmi se je nagradilo: 1013 muredolskih, 434 marijadvorskih, 154 muricodolskih, 576 pincgavskih, 49 gorskih lisev, 215 vzhodnještajerskih lisev, 471 križancev domačih pasem, 25 inozemskih in 73 glav nedoločenih pasem. Poročevavec predlaga, naj se vzame poročilo na znanje in naj se s primernimi dodatki predloži visokemu deželnemu odboru.

Nato proglasi gospod predsednik zapisnik zadnje, 711. seje O.O. kot odobren, ker se ni zoper njega prijavil noben ugovor, se zahvali udeležencem za udeležbo in pozornost, s katero so sledili obravnavam in zaključili zborovanje.

Gospodarske drobtine.

(Notranjec.)

Še premalo znan cen gnoj

je kompost. Primeren prostor zanj je blizu gnojnične jame, ker ga je treba zalivati (kakor tudi hlevski gnoj) pogostoma z gnojnico. Da se gnojnica ne zaceja v zemljo, napravimo neprodorna tla iz gline. Kompost napravljamo, če mešamo vse odpadke n. pr. smeti, sip starega zidu, pepel, kosti, plevel itd. Plastoma razprostiramo te tvarine po kupu. Važno je, da primešavamo kupu večkrat stranišni gnoj.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	12	—	11	50	9	50	8	50	8	50	9	—
Ormož ..	50	12	—	10	—	9	50	8	50	7	80	8	20
Gradec ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ..	50	12	—	13	25	9	—	9	—	8	70	—	—
Maribor ..	50	11	50	10	—	9	25	9	—	8	50	8	50
Ptuj ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	11	—	10	38	—	—	8	70	8	40	—	—
Ljubljana ..	50	12	—	10	—	8	50	9	50	8	50	—	—
Pešt ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd ..	50	11	80	10	40	9	20	9	—	9	20	—	—
Dunaj ..	50	11	87	10	44	8	58	8	78	7	91	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	10	50	9	—	3	50	2	50	3	—	2	50
Ormož ..	50	9	50	10	—	5	—	4	80	4	—	3	80
Gradec ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ..	50	—	—	—	—	3	80	3	45	3	90	3	20
Maribor ..	50	9	50	8	25	3	50	—	—	3	30	3	—
Ptuj ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 10. febr. do 16. februarja 1908. Pripeljalo se je 82 vozov z 740 meterskimi stoti sena in 43 vozov z 390 meterskimi stoti slame; sejm je bil bolje obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.80 do K 7.80, sladko od K 7.— do K 8.—; ržena slama od K 6.80 do

K 8.—; pšenična slama od K 6.80 do K 7.80 ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 20. febr. 1908. Prignalo se je 446 volov, 169 bikov, 545 krav, 100 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 2 vola 26 bikov, — krave, — telet; na Gornje Štajersko 86 volov, 18 bikov, 100 krav, — telet; Vorarlberško: 55 volov, 12 bikov, 50 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 12 volov, 2 bika, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 5 volov, 8 bikov, 228 krav, — telet; na Češko: 2 vola, 2 bika, 9 krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 74.— do K 82.— (izjemoma K 88.—), poltolsti od K 68.— do K 72.—, suhi od K 58.— do K 64.—; voli za pitanje od K 60.— do K 68.—; klavne krave, tolste od K 54.— do K 64.—, poltolste od K 44.— do K 52.—, suhe od K 30.— do K 42.—; biki od K 52.— do K 68.—; dojne krave do 4. teleta od K 56.— do K 64.—, čez 4. tele od K 48.— do K 54.—, breje od K 48.— do K 52.—; mlada živina od K 56.— do K 70.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 21. febr. 1908. Zaklana živina: 722 telet, 2073 svinj, — komad drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.— do K 1.06; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.08 do K 1.14; nemške mesne svinje od K 1.18 do K 1.22; nemške pitanske svinje od K 1.10 do K 1.14; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.26 do K 1.32; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.10 do K 1.16; mesne svinje od K 1.06 do K 1.16 bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 9. marca v Brucku**, v Poljčanah**, okr. Slov. Bistrica; v Weizu**.

Dne 10. marca pri Sv. Juriju ob Taboru**, okr. Vransko; pri Sv. Jakobu**, okr. Laško; v Lonču**, v Ljutomeru**, na Spodnji Poljskavi*, okr. Slovenska Bistrica; v Ormožu (svinjski sejem); v Kostivnicu**, okr. Rogatec; v Kapelah**, okr. Brežice; v Vuhredu*, okr. Slovenji Gradec; v Strassu**, okr. Lipnica; v Gross-Kleinu (sejem s klavno živino), okr. Lipnica.

Dne 11. marca v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; na Ptuj (sejem s ščetinarji).

Dne 12. marca pri Sv. Juriju ob juž. žel.**, okr. Celje; pri Sv. Ožbaltu*, okr. Ivnic; pri Sv. Lovrencu**, okr. Ptuj; na Bregu pri Ptuj (sejem s svinjami); v Tržišu**, okr. Rogatec; v Selnici**, okr. Maribor; v Gradcu*.

Dne 14. marca v Brežicah (svinjski sejem); v Slovenjem Gradcu**.

Dne 16. marca v Zdolah**, okr. Brežice; v Arvežu (sejem z drobnico); pri Velikem Sv. Florjanu**, okr. Lonč; v Peklu*, okr. Slov. Bistrica.

Dne 17. marca na Rečici**, okr. Gornji-grad; v Trbovljah**, v Lembergu, okr. Šmarje pri Jelšah; v Ormožu (svinjski sejem); v Središču**, okr. Ormož; v Murecku**, v Podčetrtku**, okr. Kozje; na Ptujski (Črni) gori*, okr. Ptuj; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; na Vidmu, okr. Brežice.

Dne 19. marca v Ljubnem**, okr. Gornji-grad; na Svičini, okr. Maribor; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 20. marca v Studencih*, okr. Maribor; v Arvežu*; pri Sv. Barbari**, okr. Konjice.

Dne 21. marca pri Sv. Jederti*, okr. Laško; v Pernovem**, okr. Celje; v Brežicah (svinjski sejem); v Rogatcu**, na Žigrtovem**, okr. Sevnica.

Dne 23. marca v Tilmiču**, okr. Lipnica.
Dne 24. marca v Ormožu (svinjski sejem).

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Razpis.

Pri „Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem“ v Gradcu, Franzensplatz 2 je prazno mesto revizorja za Raiffeisenovke in druge gospodarske zadruge. Prošnjiki s primerno izobrazbo (trgovska akademija, srednja šola ali kaj enakega) in z večletno dokazano prakso v knjigovodstvu, oziroma računstvu naj vpošljejo svoje s pričevali in drugimi dokazili opremljene prošnje do 1. marca 1908 pismeno „Zvezi“. Zahteva se popolno znanje slovenščine kot drugega deželne jezika. Nastavi se provizorično s službeno pogodbo, plača po dogovoru.

V Gradcu, 15. februarja 1908.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem:
 Franc Barta l. r.

II.

Obrtno obdačenje gospodarskih zadrug.

Finančno ministrstvo je pred kratkim storilo velevažno rzsodbo v zadevi prisilnega obrtnega obdačenja gospodarskih zadrug.

Šlo je za mlekarško zadrugo v W., ki daje, kakor marsikatera druga, svojim članom, izvečine malim posestnikom, možnost, da lahko mleko, ki so ga doma pridelali, lažje spravijo v denar. Poleg tega se peča ta zadruga tudi z izdelovanjem surovega masla in ima za to potreben obrat, med njim celo parne stroje. Izdelovanje surovega masla je naravnost glavno delo celega obrata.

Podrejeni uradi so videli na podlagi izjave pristojne trgovske in obrtne komore v tem izrecno industrijelni značaj celega podjetja in so se na podlagi § 2., št. 3., lit. a), postave o osebem davku izrekli za obdačenje.

Finančno ministrstvo pa je ugodilo prošnji zadruge, naj se ji dača odpiše, pod pogojem, da se maslo izdeluje le iz mleka krav zadružnikov, ki se praviloma krmijo z domačo krmo. Izreklo se je nadalje v tem smislu, da v izdelovanju sira in surovega masla poraba strojev še ne daje industrijelnega značaja in da se torej morajo, če so sicer izpolnjeni vsi pogoji § 24., lit. f), postave o osebem davku, taka podjetja kratkomalo smatrati za prosta obrtnega davka.

Na isti način se je, kakor je znano, izreklo upravno sodišče, da se na primer pri žagah, ki gredo s stroji, dokler delaje samo deske za domačo porabo lastnika, nikakor ne more govoriti o kakem industrijelnem podjetju.

Zgore omenjena rzsodba finančnega ministrstva pa se še v drugem oziru ozira na gospodarske koristi. Odredilo se je namreč, da se mora v takih slučajih na-

čeloma, ali od slučaja do slučaja zahtevati tudi izjava kakšnega večjega gospodarskega društva.

III.

Naznanitev obrti pri mlekarških zadrugah.

Dasi smo že večkrat na to opozarjali, da mlekarškim zadrugam ni treba naznanjati obrti, se vendar množijo in ponavljajo slučajji, v katerih se od mlekarških zadrugah to zahteva.

V nekem slučaju je okrajno glavarstvo obsodilo načelnika mlekarške zadruge, ker ni prijavil obrti, vsled prestopa § 11. obrtnega reda v globo 10 K, oziroma 24 ur zapora. Namestnija je to rzsodbo okrajnega glavarstva potrdila v polnem obsegu. Vsled prošnje, ki se je poslala zaradi te rzsodbe c. kr. trgovskemu ministrstvu, je isto z odlokom z dne 30. julija 1907, št. 54.223/1905 uradno ustavilo odlok namestnije, oziroma rzsodbo okrajnega glavarstva, ki ga je povzročila. Vzroki, ki jih navaja za to c. kr. trgovsko ministrstvo, so sledeči: „Ta odlok temelji na prepričanju, da dela omenjeno podjetje samo na to, da se mleko, ki ga dajejo zadružniki, vpešneje porabi. V tem pa ni nič drugega kakor skupno delovanje enakih gospodarstev, da se doseže v gospodarstvu večji uspeh. O tem govori postava z dne 4. aprila 1873, drž. zak. št. 70. Dokler torej uporablja zadruga samo izdelke svojih članov, ni povoda, da bi se jo naj smatralo kot podvrženo določbam obrtnega reda.“

IV.

Poročila glede blagovnega prometa „Zveze“.

Pogoji za prodajo Tomaževe žindre v letu 1908.

Na podlagi pogodbe, ki jo je sklenila „Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem“ z zvezanimi nemškimi in češkimi tvornicami za Tomaževo žindro za leto 1908., bo dajala svojim članom Tomaževo žindro pod sledečimi pogoji.

Cena za Tomaževo žindro v letu 1908. se računa po skupni vsebini fosforjeve kisline, ki lahko znaša 15 do 21% (z 80% raztopljivostjo v citronski kislini in 75% fine moke):

A. Od čeških tvornic
 od postaje Simbach.

Za dobo januar—juni po 32 v za kilogramdstotek.

K 512.— za 16 %	K 608.— za 19 %
„ 544.— „ 17 %	„ 640.— „ 20 %
„ 576.— „ 18 %	„ 672.— „ 21 %

Za dobo juli—december po 32½ v za kilogramdstotek.

K 520.— za 16 %	K 617.50 za 19 %
„ 552.50 „ 17 %	„ 650.— „ 20 %
„ 585.— „ 18 %	„ 682.50 „ 21 %

B. Od nemških tvornic
 od postaje Solnograd.

Za dobo januar—juni po 33 v za kilogramdstotek.

K 528.— za 16 %	K 627.— za 19 %
„ 561.— „ 17 %	„ 660.— „ 20 %
„ 594.— „ 18 %	„ 693.— „ 21 %

Za dobo juli—december po 33½ v za kilogramdstotek.

K 536.— za 16 %	K 636.50 za 19 %
„ 569.50 „ 17 %	„ 670.— „ 20 %
„ 603.— „ 18 %	„ 730.50 „ 21 %

C. Od nemških tvornic
 od Trsta.

Velja samo za one kraje na Spodnjem Štajerskem, za katere so ugodnejše cene pri tovarnini.

Za dobo januar—december po 35 v za kilogramdstotek.

K 525.— za 15 %	K 630.— za 18 %
„ 560.— „ 16 %	„ 665.— „ 19 %
„ 595.— „ 17 %	„ 700.— „ 20 %
	K 735.— za 21 %

Vse te cene se razumejo za vagon 10.000 kg. Bruto za netto z vrečo vred v vrečah po 100 kg.

Če se vzame manj kot en vagon, se pošilja Tomaževa moka od naših skladišč.

V mesecih april, maj in juni dajejo tvornice posebno odškodnino in sicer na pozive

v aprilu	K 12.—
v maju	„ 9.—
v juniju	„ 6.—

pri 10.000 kg. Pogoj pri tem je, da nam dojdejo dotična naznanila za april in maj do 25. dotičnega meseca in za juni vsaj do 15. junija.

Zveza daje svojim članom (zadrugam, društvom, gospodarskim podružnicam) pri celem vagonu (10.000 kg) 35 K popusta.

Vsled pogodbe z nemškimi in češkimi tvornicami za Tomaževo žindro ne smejo posamezne zadruge in druga gospodarska društva svojim članom, torej posameznim osebam, dajati več popusta ko 25 K pri celem vagonu z 10.000 kg. Če pa bivendar katera zadruga storila kaj takega, potem smejo tvornice za vsak posamezen slučaj zahtevati globo 60 K in takoj ustaviti nadaljnje pošiljanje.

Oddaja se vrši po naši poljubnosti od kake tuzemske ali inozemske tvornice ali skladišča.

Vožnino plača kupec in če je pri celih vagonih večja ali manjša, se mu v fakturi zaračuna. Frankatur ne moremo prevzemati.

I. Drugi pogoji za prodajo in pošiljanje. Tomaževo žindro prodajamo navadno po vsebini fosforjeve kisline s 75% fine moke in 80% raztopljivosti v citronski kislini.

Ceno si zaračunamo po vsebini, zaokroženi na cele odstotke, pri čemer pa

si pridržujemo pogrešek pri analizi, ki lahko znaša pri prodaji po skupni vsebini fosforjeve kisline $\frac{1}{2}\%$.

II. Kedaj se pošilja. Ker se vsebina Tomaževe žindre vedno menjava, kakoršen je pač pridelek, pošiljamo blago po pridelku a vedno se oziramo tudi na posebne želje naročnikov. Zato tudi lahko vpošljemo blago, ki ima 1% več ali manj vsebine, kakor je določa naročilo.

Če se računa po splošni analizi, si lahko pridržimo pravico, da izvršimo naročilo tako, da je lahko splošna vsebina, a tudi vsebina fosforjeve kisline, raztopljive v citronski kislini, za 1% manjša ali večja od zahtevane.

Če torej navedemo 16% skupne, splošne vsebine fosforjeve kisline, potem lahko, če se zaračuna po okrogli vsebini, pošljemo in zaračunimo 15 , 16 in 17% fosforjeve kisline in če se računa po splošni analizi, blago, ki ima okroglo 15 do 17 odstotkov skupne vsebine na fosforjevi kislini.

III. Naročila. Pri naročilih naj se nam vpošljejo uradna imena onih postaj, na katere se naj blago postavi.

IV. Odvzema. Naročila različnih vrst v jednom vagonu ali posamezni predpisi (povzetje, poraba vposlanih tovornih listov i. t. d.) se morejo izvršiti le po možnosti in brez jamstva. Tudi ne jamčimo za to, da se spremenjena naročila pravilno izvrše, da se naročena, a potem preklicana, ne izvrše. Ako se naj izpremembe telegrafično javijo dalje, se mora to izrecno zahtevati in vse stroške za to nosi kupec.

Odvzema kupljenega blaga naj se razdeli razmerno na posamezne mesece.

Zahtevati smemo, da se odvzamejo tudi taki ostanki, ki pa jih lahko iz prvega polletja prenesemo tudi na drugo za našo ceno, ki bo veljala potem. Za nas ni nobene obveznosti, da bi morali odstopiti ali čakati.

V. Oddaja. Oddaja se vrši v vrečah po 100 kg , ki imajo plombo, označeno količino vsebine in varstveno znamko. Če so naročene vreče po 75 kg in če jih imamo, oddajamo blago v njih, a si pri 10.000 kg zaračunimo za to 10 K stroškov.

V nobenem slučaju nismo prisiljeni, da bi oddajali od kake tvornice ali zaloge, ki leži izven one skupine tvornic, ki pridejo vsled v pogodbi sklenjene tovarne baze v vpoštev. Za naročila, ki se izvršujejo v isti vrsti, kakor so nam došla, imamo $3-4$ tedenski rok prost za izvršitev; za naročila, ki se naj izvrše v avgustu, septembru in oktobru (to je, ki nam dojdejo od 1. avgusta do 31. oktobra) pa $4-5$ tedenski rok.

Za naročila z 10.000 kg se lahko raztegne ta rok na 8 tednov, za ona, pri katerih pa nam je na voljo dano, da lahko pošljemo 10.000 do 15.000 kg , to je, kolikor nesejo vagoni, ki nam jih da dotična železniška družba na razpolago, pa ostane zgore omenjeni rok, ki pa se, kakor kažejo izkušnje v zadnjih letih, navadno vedno skrajša.

Rok za izvršitev naročila se šteje od določenega roka za pošiljatev.

Če ne moremo izvršiti kakega naročila o pravem času vsled poškodb pri železnici ali v naših tovarnah, vsled stavk ali drugih neprilik, ne prevzememo za to nobene odgovornosti. V tem slučaju smemo razdeliti blago, kolikor nam ga je ravno na razpolago, med naše odjemalce po primernih delih.

VI. Prejem. Blago je odloženo le za prodajo in porabo v tistem okrožju, ki se je pri pogodbi za to imenovalo.

VII. Za preskušnje, brezplačne kontrolne preiskave in zahteve po manjši kakovosti veljajo naslednje določbe:

Če se preskušnja ni vršila po teh določbah ali če ni rezervnih poskušanj, potem je tvorničin vzorec merodajen.

VIII. Kontrolne preiskave. Vsak odjemalec sme označeno kakovost pošiljatve dati preiskati od kakega deželnega preizkuševališča, s katerimi stojimo v pogodbeni zvezi. Tam se preišče vzorec brezplačno ali za skupno vsebino fosforjeve kisline in fino moko, ali za fosforjevo kisline, raztopljivo v citronski kislini, nikdar pa za oboje.

IX. Reklamacije se naj vpošljejo tekom 4 tednov po prejemu blaga, sicer se nanje ne moremo ozirati. Če se reklamira zaradi slabše kakovosti, naj se vpošljejo tudi spričevala o preiskunji in in preiskavi.

Če manjkajo vreče, se morajo na vsak način priložiti potrdila dotične železniške postaje.

X. Slabša kakovost in razkroja. Slabši odstotki skupne in v citronski kislini raztopljive fosforjeve kisline se plačajo, kakor je določeno. Če se pošilja po vsebini na okrožene odstotke pa le tedaj, ako je razloček večji ko 1% .

Slabši, manjši odstotki razkrojljivosti v citronski kislini (pri naročilih po splošni vsebini fosforjeve kisline) se plačajo le tedaj, če je razloček večji ko 5% in sicer se plačajo v razmerju 80% vračunjene brutto-faktura cene. Da naredimo še enkrat analizo v presojo, to pravico imamo mi ravno tako kakor kupec.

Če manjka pri finosti moke kak odstotek do 75% ga plačamo pri odstotku in 10.000 kg s 3 K .

Vendar pa slabša kakovost poslanega blaga kupcu še ne daje pravice, da bi odstopil od kupne pogodbe.

Če pokaže kontrolna analiza manjše odstotke skupne fosforjeve kisline, v citronski kislini raztopljive fosforjeve kisline, raztopljivosti v citronski kislini, fine moke, potem jih plačamo, ali pa se naj na našo željo in na naše stroške uvede kontrolna analiza pri jednom naših preizkuševališč in njen rezultat je za nas merodajen pri tej poravnavi.

Odjemalec sme dati narediti pri jedni poskuševalni postaji na svoje stroške še drugo odločilno analizo. Vendar mora biti ta postaja z nami v pogodbi in še ni smela imeti z istim slučajem opraviti. Potem se vzame za poravnavo zgorej omenjenega razločka aritmetična polovica obeh analiz.

Sploh pa veljajo glede analiz vsakokratni veljavni predpisi glede določevanja pri dotičnih preizkuševališčih.

Vzorci za preskušnje.

Taki vzorci se morajo vzeti kakor hitro pride pošiljatev od prejemnika ali njegovega pooblaščenca pred nepristransko pričo, kateri so ti pogoji znani. Vzorec se vzame iz sredine vsake pete vreče s posebno pripravo; najmanj od 10% vreč pa se morajo vzeti vzorci. Ne sme pa se vzeti iz onih vreč, ki so se med pošiljanjem poškodovale ali pa zmočile. Posamezni vzorci naj se na suhi podlagi dobro premešajo in iz te zmesi naj se vzamejo trije deli, vsak najmanj 250 g težek. Vsak vzorec naj se dene v suho, snažno steklenico, se zamaši, da ne pride zrak do njega, s pečatom prejemnika ali njegovega pooblaščenca zapečati (pečat priče ne sme manjkati!) in oskrbi z napisom, ki pove številko vagona, postaja in dan odhoda, tvorničarja oziroma pošiljalca, število vreč, težo, znamko in zamčeno kakovost. O vsem se napravi zapisnik v treh izvodih, ki ga morajo podpisati prejemnik, oziroma njegov pooblaščenec in priča.

V papir, mošnje, lesene in lepenkaste škatlje se ne sme devati vzorec.

Če se ni nič posebnega določilo, potem se mora vzeti poskus iz vsakega vagona.

Samo poskušnje, ki so se tako izvršile, kakor je tukaj predpisano, pripoznamo kot veljavne. V dokaz za to nam služi gori imenovani zapisnik.

Brezplačne kontrolne preiskave.

Jeden vzorec se naj takoj s predlogom in zgorej omenjenim natančno izpolnjenim zapisnikom poštne prosto vpošlje takoj jednomu izmed preskuševališč, ki so navedena na koncu tega sestavka, ki brezplačno preišče, ali je gnojilo res tiste kakovosti, kakor je označena. Če vpošiljavec ne priloži zapisnika o preskunji ali ne rabi golic (blanketov), ki smo jih izdali ravno za ta namen, potem se preiskava ne vrši brezplačno in tudi mi ne sprejmemo na noben način takih stroškov naknadno na naš račun.

Drugi in tretji vzorec ostaneta začasno v rokah prejemnika. Prejemnik mora vsaj tretji vzorec tako dolgo hraniti, da se pokaže slabša kakovost in doplača ali pa da se stavi predlog za končno, odločilno analizo.

Na zahtevo tvorničarja se morajo poslati vzorci poštne prosto na naslove, ki jih sam objavi. Če gre za končno analizo, se mora vposlati tretjo spričevalo o preskunji.

Tvorničar ali odpošiljavec sme zahtevati nove vzorce, če je še 10% poslanih vreč celih. Novi vzorec razveljavi popolnoma vsakega prejšnjega.

XI. Izvrševalni kraj je oddajna postaja tvornice, ki pošlje blago, oziroma zaloge, ki si jo lahko sami izberemo. Vse sporne zadeve se rešujejo pri sodišču v Gradcu.

XII. Pogoji za nadaljnjo prodajo. Blago prodajamo pod pogoji, da naši odjemalci

1. pri nadaljnji prodaji, ne nastavijo nižjih cen kakor so naše in da se držijo naših prodajnih pogojev;

2. da zavežejo pododjemalce na naše pogoje.

Druge opombe.

Naroča se naj, če le mogoče, v celih vagonih, ker je tako cena blaga in vožnina za odjemalca najbolj ugodna.

Ker se naročila izvršujejo v oni vrsti, kakor so došla, opozarjamo vse kupce, naj nam jih, kakor so došla, opozarjamo vse kupce,

naj nam jih, kakor hitro je mogoče, vpošljejo.

Preizkuševališča, pri katerih dajemo brezplačno kontrolno analizo, so: C. kr. gospodarska kemična poskusna postaja na Dunaju, gospodarska kemična poskusna postaja v Mariboru, gospodarska kemična in kontrolna postaja za seme v Gradcu.

(Konec sledi.)

Nakup semena rdeče detelje.

Zveza še nima dovolj naravnega semena rdeče detelje in plača rada boljše ceno ko trgovci.

Zato opozarjamo še enkrat svoje člane, naj nam takoj pošljejo zanesljive vzorce in naznanijo ceno, za katero bi seme prodali.

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Šmihel nad Mozirjem. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo, dne 8. marca, ob 8. uri predpoldne, v gostilni gospod Antona Strmšek, p. d. Kolenc poučno zborovanje, na katerem bode predaval gospod nadučitelj Franc Praprotnik o

sledečem: „Kako naj udje kmetijske podružnice slavijo 60 letni spomin vladanja Njih veličanstva cesarja Franc Jožefa I. K obilni udeležbi vabi

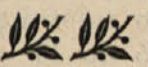
Načelništvo.

Rogatec-Slatina. V nedeljo, 1. marca se vrši podružnično zborovanje v vinogradu g. Sporna v Rogatecu. Udeleženci se sestanejo popoldne ob 1/2 3. uri v

gostilni Sporna v Rogatecu. — V pondeljek je ob 10. uri predpoldne zborovanje pri Sv. Florjanu v vinogradu g. Vesoviška. Na obeh zborovanjih bo govoril gospod c. kr. vinorejski nadzornik, F. Matjašič, o rezi in o ravnanju s trsom. Želi se, da se člani udeležijo obeh predavanj kolikor je mogoče mnogoštevilno.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbasaov in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilenega papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitkih za prošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofhelmske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, llim in nalim papir v zvitkih za lovljenje gosenc.

40a—24

Vzorci in ceniki na razpolago.

Eckertoda » »

« « Edelraute

najpriporočljivejše domače sredstvo.

Dietetičen naraven liker, destilirani iz planinskih zelišč, dober za okus in želodec. Na lovu in potovanjih primešan k vodi zelo okrepujoč. Dobi se v vseh boljših delikatesnih in špicerijskih trgovinah.

Sadni sokli, pristno čisti. Doppel- (Kremserska) in Styria- (franc.) gorčica. Jesih iz pristnih vin, zanesljiva kakovost. 375a-5

Najfinejši likerji

čisti destilati.

Slivovka, brinjevec, droženka in štajerski konjak iz lastne žganjarije.

Jamaika-rum, naravnost importiran, izbran. Domači Demerara, braziljski in Kuba-rum izvrstne kakovosti. Naravnost uvažen kitajski in indijski čaj v veliki izbiri.

C. in kr. dvorni dobavnik

Albert Eckert, Gradec

Zaloga: Murplatz št. 6.

Najrodovitnejše in najzlahknejše nove vrste krompirja

ki so zaradi svojih izredno dobrih lastnosti za sajenje in gojenje zelo primerne, ki so jih kmetijske akademije, učni zavodi in poskusne postaje v tu- in inozemstvu preskusile in ocenile kot res najboljše vrste krompirja, se dobé pri 104a—1

Jožefu Agnelli

župniku v Csári, nitranski komitat, Ogrsko.

Cena od tukajšnje železniške postaje:

Agnellijev: „Juwel“, pristen krompir, 100 kg 14 K, 50 kg 8 K.

Agnellijev: „Pannonia“, pristen krompir, 100 kg 16 K, 50 kg 9 K.

Agnellijev: „Hungaria“, pristen krompir, 100 kg 20 K, 50 kg 11 K.

Pri večjih naročilih se cena seveda zelo zniža.

Gospode naročevavce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

Gozdne rastline

jako lepe, veliko milijonov raznih vrst, ponuja c. kr. logarski mojster Rud. Hacker v Kraljevem gradcu (Königgrätz) iz lastnih gozdnih drevesnic in sicer: smreke, bore, mecesne, akacije, hraste, navadne in rdeče ameriške, črne bore, Weymouthsbore, japonske mecesne, tuje, virginsko borovico, jesene, javorje, jelše, breze, breste i. t. d. Zavoj in mah zastonj, jerbasa za lastno ceno. Zahtevajte cenik, ki obsega jasna navodila za nestrokovnjake. Gozdne rastline se sedaj lahko pošiljajo kot brzo blago po tovrnem tarifu. 9A—5

Najboljši živinski prašek

nobena goljušija je

Barthelovo klajno apno

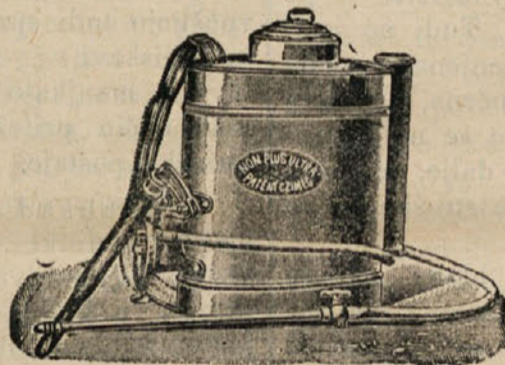
zabranjuje, da živina ne liže in ne oboli na kosteh, hromost pri žrebetih, teletih, prasutih, krepi kosti, pospešuje tek, nosenje jajec i. t. d. Izdatek mal — dobiček desetkrat. Popis zastonj. 44—5

Michael Barthel & Co.

Dunaj X/3.

„Non plus ultra“ Trsna in drevesna škropilnica

Patent G. Ozimeg

Popolnoma iz bakra in medi, sesalka se lahko s tem, da odvijemo dva vijaka, v dveh minutah vzame narazen, vsak del se lahko zamenja in vedno na novo kupi. Dobi se pri imejitelju patenta in izdelovavcu:

Robertu Gugl — GRADEC — Jakominiplatz 20.

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširitev.

Trsne vezi

potrebščine zoper peronosporo in za kletarstvo

pošilja v izborni kakovosti in za brezkonkurenčne cene 54a—4

Gummiwarenhaus „Zum Indianer“
Murgasse 5 Gradec, Murgasse 5

Telefon 1179.

Vzorci in izjemne cene dragevolje na razpolago.

Rusko laneno seme,

naravnost naročeno, je pravkar došlo. Pisarna kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, sprejema že sedaj naročila štajerskih odjemalcev za znižano ceno 30 vinajev za kilogram, če se istočasno nakaže znesek na pošti. Zavoj vračunan. Naročila se izvršujejo, kadar jih je več skupaj, torej ne z obratno pošto.

Če se rabi manj ko 5 kil, je dobro, če so istočasno naroči za kakega soseda.

Prosimo za natančen naslov in označbo pošte, oziroma železniške postaje.

V Gradcu, 1. januarja 1908.

36—W

Od osrednjega odbora
c. kr. štajerske kmetijske družbe.